

Grki, tako bodo tudi Slovani dosegli svoj cilj. Sedaj vneti plamen navdušenosti „za sveti križ in svobodo zlato“ ne bo ugasnil več, dokler trinoštvo ne vzame konec. Kar ves narod resno hoče, česar je navdana celota naroda, temu se ne dá ustavljati; konečno pelje do zmage. Trinog mora, ali hoče ali noče, nazaj v Azijo!

Naši dopisi.

Iz Trsta 11. sveč. — Ker lahonska večina našega mestnega zbora v očeh svojega bližnjega vidi pezdir, bruna pa v svojih ne, zato je volitev g. Nabergoja 5. dne t. m. ovrгла in bode po takem 6. okraj vnovič volil. Za trdno se nadjamo, da bode g. Nabergoj zopet voljen, drugače bi morali reči, da so Magjarski softe unidan okužili okolico s Turško-lahonskim smradom. — Policija naša ima še zmirom noč in dan opravila s tatovi in družimi klateži; Trst je res veliko gnjezdo hudobij. Kranjci, ki sem hodite, ne zaupajte nikomur, ki ga ne poznate! — Zdaj pa še nekaj. 8. t. m. zvečer je parobrod Saturn pripeljal Magjarske softe nazaj iz Carigrada; al kolikor naše mesto policajev ima, vsi so morali na stražo iti, da so mogli Magjarski turčini varno na kolodvor priti, na vseh železniških postajah pa so stražili žandarji, da se jim ni pripetil kak čuden „pozdrav“.

V Gorici 11. febr. — Pust — smrt — cipresse! — Kako neki se te reči med seboj vežejo? In vendar. Naj začnem s cipresami kapucinskimi! Njihova osoda je odločena. Komisija vrtnarjev-izvedencev je izrekla, da jih ni mogoče rešiti; zakaj njih korenike so na eni strani nad cestnim površjem, in, ker tudi novi tlak med drevesi in novim vrtnim zidom ne more biti viši kot cesta, ostale bi vse korenike v zraku. Tako mora tedaj pasti ta stari kinč našega mesta, pasti mora šest 300letnih in 24–26 mlajših cipres, ki jih je bilo lepó videti od vseh strani, od koder je kdo mesto ogledoval; molele so kvišku, kakor zvoniki, ravne, kakor sveče, redno okrožene, kakor umetni cvetlični šopki. Meni je pa še posebno milo poteh cipresah, ker segajo v moj životopis. Začel sem namreč pod njimi svoje študije. Spominjale so me živo na domotožnost, ki se me je lotila v 1. šolskem letu (1836/7), ko sem — rekel bi — pod njimi stanoval, da si sem bil samo nekaj streljajev (20 minut) daleč od rojstnega doma. — Ciprese so v južnih krajih in tudi pri nas nad grobna drevesa. In to me pelje na grob nekega starega znanca vseh starših Goričanov. Pokopali smo pretekli torek (6. februarja) 82 let starega bogosl. profesorja Jož. Fr. Crobatha (tako se je konservativni starček pisal). Rojen na Gorenjskem v Kranji (1795) bil je v tukajšnjem centralnem semenišči profesor sv. Pisma nove zaveze od leta 1822., toda poslednja leta v pokoji. Razen najstarše in najmlajše naše in Isterske duhovščine so vsi Primorski duhovniki njegovi učenci, katerih najstarši imajo že sami svojih 70 in več let. Bil je rajnki priprosto pobožen, ves udan svojemu predmetu, da si nekako enostransk. „Katarina Emerich“ je bila njemu več, kot vse „nemško znanstvo“. Dr. Sepp-a je že pred 25 leti imenoval „iste luridus doctor Bavaricus“. Okoliščine njegove bolezní in smrti potrjujejo, kar je zapisano nad vrati našega pokopališča: „Proborum mors eximia sors“. Želel je umreti v zmyslu sv. Pavla. Ko mu je zdravnik (véren jud) nekaj dni pred smrtjo hotel neko zdravilo (pro forma) zapisati, rekel mu je starček: „ne, ne — gosp. doktor — hvala Vam, da ste me obiskovali in zdravili; ali odsihmal bo ta-le (kazal je na sv. razpelo) moj zdravnik. Molil bom pa tudi za Vas; saj smo vsi sinovi Abrahamovi.“ — Kaj pa pust? No,

tudi o pustu ljudje umirajo. Imeli smo pretekli teden dvoje primerljejev nagle smrti, katerih eden vsaj je s pustom v zvezi. Danes je prva „korsa“ na Travniku; ne vem pa, ali bo letošnja poskušnja bolj srečna ko lanska. — Novo izvoljenega župana dr. Deperisa nam je presvitli cesar potrdil; pretekli ponedeljek je došel dotični telegram z Dunaja. V kratkem bode instalacija.

V Gorici 10. februarja — („Noviški“ dopisnik pro domo. — Konec.) — Iz načina „Sočine“ polemike proti dopisniku „Noviškemu“ — opisanega v številki 6. „Novic“ in memogredé tudi že v prejšnjih številkah — podaja se dvoje: 1) Priliko svojim napadom moji nasprotniki (v „Soči“) navadno iz trte z vijajo. Ne držeč se reči, za katero gre in zarad katere je bila nastala kaka navskrižnost, lotijo se kar naravnost osebe dopisnikove, na katero nasujejo celó groblje privatnih in vsakošnih reči, ki se med seboj in z resničnim ali dozdevnim razporom vežejo tako, kakor na pr. Soča in Čimboraso, ali pa kakor lanski sneg in letošnji pust. 2) Vsi napadi poslednjega časa izvirajo neposrednje ali posrednje iz precartane — „sloge“ in se na njo opirajo, ž njo opravičujejo. To je prav tako, kakor da bi kdo zahteval: „Ker sem jez židane volje, morajo vsi ljudje z mano piti in peti, gosti ali plesati; če ne, so moji sovražniki“. Za voljo božjo, privoščite nam saj eno malo svobode! Delo naj mojstra hvali. Če je, kar ste stvarili, dobro, mora obveljati — sloge nihče ne uniči; — če pa ni dobro, podere se samo — brez „Noviških“ dopisov. Tako bi rekel modri Gamaliel, ko bi še živel. Jez pa — sè svojo glavo misleč — trdim, da mi je ljubša faktučna, resnična sloga brez pisane pogodbe, ko posilna, umetna, pisana, v paragrafe stlačena. Sicer pa mi bode tudi ta po volji, kakor hitro postane faktučna, resnična. Taka pa ne postane, dokler ne bode „Sloginega“ glasila prešinjál duh mirú in sprave, dokler ne bode „Sočinim“ pisateljem vodilo brezstrastnost, dostojnost, taktnost; dokler ne izgine izmed njih škandaloljubnost. — Časnik mora pisati o tem in tem, ali — piše naj več o rečeh, ko o ljudéh, in, če že o ljudéh govori, ozira naj se vestno na reči, za katerih voljo vpleta v spis — ljudi. Vsakošno drugo časniško pisarenje iz strasti izvira in strast budí. To sem hotel jez dokazati, ko sem v zadnji (6.) številki „Nov.“ navlašč troje (ondi razloženih) zgledov navedel. Podatek iz omenjenih zgledov je ta: Jez v „Novicah“ na pr. govorim o kandidatih, volitvah, izvoljencih...., iz „Soče“ pa se mi odmeva: Metternich, Favetti, „Neue freie Presse“.... Jez se oziram v Sežano in Tomio, „Soča“ pa v — Trst in Rim! — Tedaj „ad rem“, „Sočina“ gospôda, — „zur Ordnung“! Če ni komu kaj všeč in prav v mojih dopisih, poduči naj me, popravi naj stvar, a naj nikar ne napada „Nov.“ dopisnika, to je, osebe njegove; saj vsak vé, da izraz „Noviški dopisnik“ ali pravo in popolno moje ime — je vse eno. Če pa koga prav veseli, boriti se z mojim imenom, z osebo mojo, naj bode tako uljuden — naj pride na svetlo tudi sè svojim imenom, potegne naj si z obraza naličnik, ne sicer zavoljo mene, ker za me v Gorici naličnikov ni, ampak zavoljo družih, ki naših mož in razmer ne poznajo. Potem — bom znal jez izbrati primerno orožje in strelivo. — Med pojasnila zadevajoča „Sočo“ in „Novice“ sem vpletel tu pa tam tudi marsikaj akademičnega; govoril sem skoz okno tje v svet; menim, da me je, kdor je hotel, razumel. H koncu pa naj še nekaj akademičnih opazek dodam. Kar mene od nekedaj v oči kolje v nekaterih časniških spisih in dopisih, je razno-teri humbug. Piše se včasih veliko več posilno-pri-

ranega, očitno tendencioznega, kot priprosto-resničnega, faktičnega, potrebnega. To se pravi ljudi slepiti, občno menjenje motiti in pačiti. Humbug se vganja, kedar se temu pa temu prilastuje in v zvezde kuje „neodvisnost“, „značajnost“, češ, da je Bog zna kaj storil za „narod“ in njega „blagostanje“ — v tem, ko vsak izvedenec vé, da se v dotičnem primerljeji s plajščem domoljubja, narodnosti, neodvisnosti itd. ogrinja le sebičnost: — častilakomnost, namreč, ali hlepenje po materialnem dobičku; in „značajnost“ je pri marsikom le politiška vetovitost in narodnjaška nestanovitnost, le vsakočasna koristnost. Mnogi spet si iščejo koristi v tem, da črno hvalisajo, kakor da bi bilo belo, belo pa grajajo, kakor da bi bilo črno; da iz pritlikovcev delajo velikane, veljake-poštenjake pa tlačijo v tla. In sledajič, — če ne trobiš v rog, v katerega trobi kaka svojat, gorjé ti, — izobčen si! — Take in enake časniške prikazni kalijo resničnim in najboljšim domoljubom najblaže namene, zadržujejo plemenito njihovo delovanje, kompromitujejo našo narodnost, zavirajo jej napredek.*) — Toda zadosti tega modrovanja!

Končavši svoja pojasnila — sklenil sem 23. leto svojega slovenskega pisarenja in zapečatil deseto leto časniške borbe s svojimi nasprotniki. Pričenjal nisem jez prepira ali polemike nikdar sam. Pojasnoval reči in napade odbijal sem vselej dostojno. Nameni moji so bili vsikdar blagi in čisti. Brezvspešno ni bilo vse, kar sem pisal: veljavni našinci so se poprej ali potlej spreobrnil k mojim načelom in so to javno povdarili v časnikih ali pa se mi faktično pridružili. Tudi marsikateremu osebnemu nasprotniku mojemu se je že davno srcé ohladilo. Iz teh skušenj mi sije nada, da bodo tudi poslednji v „Soči“ boreči se vitezi lepi zgled svojih prednikov posnemali — sebi v čast, meni pa v zadostitev.

Namesti podpisa: Sem, kar sem bil; ostanem, kar sem.

Novomesto 10. svečana. — Bila je lepa svečanost v našem mesticu na večer 4. dne t. m. Dolgo se že ni obhajal v naši čitalnici Vodnikov rojstni dan, a letos smo se ga spominjali spodobno, kakor zasluži mož, ki nam je prav za prav prižgal luč narodne prosvete. Dvorane so bile krasno okinčane, za kar zasluži odbor vso pohvalo. Na steni visela je Vodnikova podoba, ki so jo podarili čitalnici tukajšnji narodni dijaci z vencem in trakovi. Občinstva je bilo mnogo, kakor že dolgo ne poprej, bil je zastopan cvet tukajšnjega prebivalstva. Program se je izvršil po vse dobro. Vendar smo pričakovali v govoru kaj več; Vodnikova dela so se premalo povdarjala in v branje nič priporočevala, kar bilo bi našemu občinstvu jako koristno, o čemur bom pa drugi pot kaj več govoril. Petje nas je zadovoljilo. V muziki sta se posebno odlikovala gospoda Sattner in Hudovernik. Tudi druge muzikalne moči so lepo izvršile svojo nalogo. Deklamovala se je Vodnikova pesem „Ilirija izveličana“. Po končanem programu besednem se je začel ples, in zakaj bi se Vodniku v spomin tudi ne rajalo, vsaj je tudi on „zadovoljnemu Kranjcu“ dal peti: „Rad plešem okroglo“ itd. S to veselico je pokazal čitalničin odbor, da tudi v „narodnem domu“ se lahko kaj lepega, umetalnega napravi in da se ne more le renegatstvo ponašati z muzikalnimi vspehi. V zadnjem svojem dopisu sem rekel, naj se pevci in muziki za čitalnico dobé s pripomočki, kakor jih rabijo nemškutarji. In res po trudu odborovem se je vse to dobilo. Ni li to dokaz, da narodnjaki zmorejo vse, če le hočejo? Zato le tako naprej!

*) Preresnične te besede potrjujejo se tudi še drugod — zunaj Gorice. Vred.

Iz Sodražice 6. svečana. — Nedavno čitali so se v nekaterih časopisih dopisi iz Ribnice o naši Sodražici, ali dajala je ona vsaj ovim dopisom povod. Prosim toraj cenjene naše „Novice“, naj blagovolijo tudi iz Sodražice ponatisniti par vrstic. — Z Ribnico meriti se nam Sodražanom je nemogoče, kajti sodržijskih slug in nemčurskih učiteljev nimamo, ki bi nas bodli v oči. Pa vsaj ima trgovinska Sodražica dovolj prostora za značajne može in priložnosti mnogo, da se jej kot taki pokažejo. Vkljub temu me vendar utegne kdo napasti, komur ni Sodražica znana, da to ni resnica, kar pišem. — Volitve občinske so se pri nas vršile. Volilo se je, da je bilo kaj. 18 odbornikov so si naši občani izbrali, med temi tudi nekatere, ki ne vedó družega, nego da so odborniki; al med njimi je pa mnogo vrlih in vse časti vrednih mož. Posebno svetovalstvo se sme res biser moštva imenovati, in občina sme staviti svoj ponos na nje. Ti so: gg. Ivan Fajdiga, župan, Primož Pakiž, dež. poslanec, Ivan Šega, Franjo Mlekuž — vsi p. sestniki in trgovci — Andrej Levstik, posestnik. Po pravici stavi občina v nje popolno zaupanje, kar je tudi pri volitvah pokazala. Dalje še to: vsi omenjeni gospodje so vrli podporniki našemu „bralnemu društvu“ — posebno pak g. Pakiž; zato naj jim bode očitna hvala izrečena.

Iz Tuhinjske doline 11. sveč. P—r. *) (Hvala naši sl. družbi kmetijski.) Ker je sl. družbi kmetijski gotovo vseč izvedeti, kako se njena podpora v blagu in denarju ponaša tu in tam in kakošen sad rodi, naj našim „Novicam“ kaj malega poročam iz našega kraja od ovnjača (mrkača). Dobili smo po njem v tukajšnjem pogorji mnogo jarčekov (jagnjičkov), tako, da se nadejati smemo mnogo zboljšanega ovčjega plemena. Naši ljudje so častiti družbi kmetijski zato tudi močno hvaležni, da jim je naklonila lepo podporo. — Naj bi jej se tudi posrečilo še to, da bi za povzdigo govedoreje dobili živo potrebno postavo, katero je v zadnjem občnem zboru nasvetoval gosp. dr. Bleiweis, da le taki junci se smejo spuščati za pleme, ki bodo po preiskavi potrjeni za dobre plemenjake. Upati se sme, da bodo tudi naše občine v to po vsi svoji moči pripomogle, da se postava oživi in v djanje vpelje. Pomagajmo si sami — so prav reklo „Novice“ — in pomagaj nam bo Bog!

Iz Ljubljane. — Dualizem gre saksebi na vseh vogalih. Prvák nekđaj tako strahovite stranke, ki se je „tigrasta stranka“ zvala, Koloman Tisza, dal je vladno krmilo „Ogerske države“ z rok možem, zoper katere se je nekđaj na življenje in smrt boril, zdaj pa jih kroni nasvetuje, ki so stebri bili oktoberske diplome: Szeczena, Majlatha, Sennyeya; oni naj bi zavoženi državni voz iz blata potegnili, kamor ga je on pripeljal. Nobenega teh državnikov ni motil oni švindal Magjarske veličave leta 1876.; trezvi in mirni so ostali, ko je Beust s pomočjo Debrečincev koval dualizem, katerega posledice se zdaj svetu preočitno kažejo. Grofa Antona Szecseno poziv na Dunaji sme za znamenje veljati, da zdaj ne gre samo za premembe ministrov, ampak da gre za premembe sisteme. Vsaj ni mogoče, da zraven Szecseno, Majlatha, Sennyeya na Ogerskem more še v Avstriji na krmilu ostati ministerstvo Auerspergovo. Nasproti pa je mogoče, da se prerodí Habsburška monarhija po nepreklicljivi in ne preklicani oktoberski diplomí, katera toliko zaželeni mir prinese vsem narodom Avstrijskim.

*) Hvala za poročilo, ki ga bo odbor družbe kmetijske z veseljem na znanje vzel. Le večkrat kaj! Vred.

— (*V seji deželnega odbora 9. svečana*) se je sklenilo, da se prošnja županstva v Bohinjski Bistrici, naj bi se mu objavil načrt gospodarstva Kranjske obrtniške družbe glede v prepoved danih gozdov, izroči deželni vladi v rešitev po določbah §. 9. gozdne postave od 3. decembra leta 1852., — da se pritrdi predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta za definitivno potrjenje nadučitelja Matije Arkota na ljudski šoli v Hrenovicah, — in da se prošnja sedanjega župana v spodnji Šiški za oprostitev od županovanja vsliši.

— (*Zapisnik volilcev*) leži za prihodnje mestne volitve pri magistratu za pregled odprt. Kdor morebiti ne stoji v tem zapisniku ali vsaj ne na pravem mestu, če ima volilno pravico, naj se z besedo ali s pismom pritoži do 20. dne t. m.

— Iz pohvalnega pisma, ki ga je te dni prejel g. Anton Perme, zastopnik Kranjske kmetijske družbe v sodišču Mariborske vinske razstave, smo razvideli, da je ministerstvo kmetijstva priznanje izreklo vsem gospodom, ki so sodelovali na dober uspeh one razstave.

— Krono narodnim veselicam je „Sokol“ postavil sinoči s sijajno maškerado v dvorani čitalnice, ki je bila tako polna, da se je vse trlo, a vendar se veselica vršila v lepem redu.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Komaj je malo potihnil hrup o padu Mithad-paše, počil je glas, da padel je tudi Oggerskega ministerstva predsednik Koloman Tisza, ki se je z vsemi svojimi kolegi odpovedal ministerstvu. Njegovo Veličanstvo je sprejelo ostavko in Tiszo pozvalo, naj nasvetuje naslednike. On je to storil; imenoval je moža svoji stranki nasprotne, ki jih je cesar pozval v razgovor k sebi; al, kakor najnovejši telegrami naznanjajo, nobeden noče prevzeti dedšine Tiszine in Tisza je iznova dobil nalog, da sestavi ministerstvo. Včeraj opoldne imel je pri knezu Auerspergu razgovor z Avstrijskimi ministri, da, predno novo misijo sprejme, privatno izve od njih, ali bode mogoče dosestani razpor o banki poravnati ali ne. Tisza se strogo drži tega, kar je dozdej trdil. Tako stoji stvar danes. Andrassy vse moči napenja, da se doseže sprava, in Dunajsko banko in Dunajsko vlado je neki že volja Oggerskega dovoliti, cesar zahtevajo — pariteto. Če se to zgodi, ostane Tisza — minister. Kaj pa bo ustavoverna večina državnega zbora Dunajskega k temu rekla? — pokorno se bode udala.

— Ker časniki dandanes ne smejo resnice govoriti („Slov. Gosp.“ je bil zaradi tega zasežen) so se narodnjaki Ljutomerskega okraja zaradi nepostavnega obnašanja predsednika cenilne komisije pl. Hempl-a, ki je proti odličnemu ukazu finančnega ministra ukazal zapisnike in mape izdelavati nemški, slovenski pa zavreči, obrnili do poslanca Hermana, ki je s še 19 družimi poslanci interpeliral ministra: ali ga je volja odpraviti Hempl-ovo nepostavno postopanje? Minister ni še odgovoril, pa menda svojega lastnega ukaza ne bo dementiral. — Kaj čudnega je minister za nauk in bogočastje odgovoril na interpelacijo dr. Viteziča o jeziku Isterskih šol, povemo drugi pot.

Česko. — Pri volitvah poslancev za državni zbor v kmečkih občinah 9. dne t. m. propali so povsod mladočehi, samo v okraju Rudniškem je bil dr. Sladkovski izvoljen; povsod drugod so zmogli staročehi.

Iz Dalmacije. — Deželni zbor naš, ko je dovršil deželni proračun za letošnje leto, je bil iznenada za-

ključen. Ministerstvo Dunajsko je izvedelo, da v adresi, ki jo je po veliki večini narodni deželni zbor nameraval pokloniti cesarju, se izrazuje želja po zedinjenji Dalmacije s Hrvaško in pa prošnja za podporo Slovanov od strani Avstrijske politike o Turškem vprašanju. Da se adresa ni izvršila, je bil zbor zaključen.

Hrvaško. Ali je naš deželni zbor v očigled tega, zakaj je bil Dalmatinski deželni zbor razpuščen, in pa tega, kar se zdaj na Oggerskem godi, res tako mirohladne krvi, kakor se dela, ali ne, težko je razumeti. — Dr. Rački je od Nj. veličanstva potrjen za predsednika akademije jugoslavenske.

Oggersko. — Minister Tisza je zboru napovedal odstop in vzroke odstopa, ki so bili z živahnimi „eljenklici“ sprejeti. Mi stojimo in pademo s Tiszom! — so kričali Magjari.

Novice iz Turškega in o Turških zadevah. V Carigradu se pripravljajo nove prekucije; velika stranka staroturkov hoče zopet sultana Murada. — Iz Beligrada se telegrafuje, da je Ruski car Srbiji dovolil, da se boj zopet prične, in začel se bode o 3 tednih, ker meseca marca izteče čas premirja. — Ruska vlada je razposlala vsem Evropskim vladam okrožnico, v kateri jih vpraša, kaj mislijo zdaj pričeti, ko so se konference razbile; v tej okrožnici pa se precej očitno bere, da že brusi Rusija meč. — Avstrija je že dovršila vse priprave, da se armada, kedar bo treba, na noge spravi. — Angleška kraljica je v prestolnem govoru, s katerim se je 8. dne t. m. začel ondašnji državni zbor, izrekla, da Angleška vlada hoče složno postopati s svojimi zavezniki; al s temi besedami ni nič jasneja postala Angleška politika o Turškem vprašanju. V zgornji zbornici je lord Russell z ostrimi besedami šibal vlado, da se prijateljska kaže Turčiji, barbarski in krvoločni državi, kateri mora vsaka ljudoljubna vlada sovražnica biti. — Divjost Turkov iznova potrjuje dogodba, ki se je 8. dne t. m. telegrafirala „Obzoru“ iz Kostajnice, tako-le: „Čez 700 Bosniških katoličanov je na mnogih brodih med Brodom in Kostajnico na Hrvaško zemljo pribežalo, da bi všli poboju Turkov, ki kot zverine divjajo zato, ker je Mithad-paša koran vničil in ustavo na njegovo mesto postavil. In tem siromakom, ki so tudi svojo živino seboj gnali, da bi si jo oteli za živež, so jo vzeli vojaki na kordonu, ki so večidel Magjari, češ, da so Turkom vkradli! — In vse to trpi razsvitljena Evropa!! — Mithad-pašo so čez Sirijo pritirali v Brindisi na Laško, da ondi pokoro dela za Turško „ustavo“.

Listnica vredništva. Gosp. O. D. v Železni Kaplji: Obrnite se na deželni muzeum v Ljubljani. Tukaj bi utegnili morebiti kaj prodati; prav bi pa bilo, ako bi mu kako okamenino na ogled poslali.

Žitna cena

v Ljubljani 10. februarija 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 75. — banaška 10 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 27. — Krompir 4 fl. 10 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 9. februarija.

Unirani državni dolg 63 fl. 30 kr. Ažijo srebra 114 fl. 30 kr.
Naravno posojilo 68 fl. 25 kr. Napolendori 9 fl. 83 kr.